Participatiewet in Balans - Beleidsregels Bestuurlijke boete

Datum: 8 april 2026

Inleiding: menselijke maat als uitgangspunt.

Er is in de wet uitgegaan van de vaardigheid om duidelijk te maken dat er getoetst moet worden aan het evenredigheidsbeginsel bij het beantwoorden van de vraag of er dringende redenen zijn om geheel of gedeeltelijk af te zien van een terugvordering of van een bestuurlijke boete.
De wijzigingen sluiten aan bij de wijzigingen in de rechtspraak.
Uitgangspunt moet zijn : het handhavingskader is er op gericht om evenredig handhaving in grotere mate mogelijk te maken, **met een menselijke maat als uitgangspunt (=leidend).**

Advies:
De Burgeradviesraad adviseert: de eerste meldingsdatum ook voor andere uitkeringen te laten gelden. Tevens adviseren wij een minimum voorschot te geven (om de 4 weken te kunnen overbruggen), dat de inwoner die de uitkering aangevraagd heeft, ze in ieder geval de hoofdzakelijke benodigdheden kunnen aanschaffen.

Aanvragen:
Schriftelijk of digitaal of gemeenteloket
Mocht dit niet lukken bel dan naar de klantmanager telefoon: ……
Vereenvoudigde aanvraagprocedure zodat het voor een ieder in begrijpelijke taal te lezen is.

Artikel 2 Inlichtingenplicht

1. *Er wordt tijdig aan de inlichtingenplicht voldaan als de vereiste inlichtingen verstrekt worden binnen een termijn van 2 weken gerekend vanaf het moment dat de inlichtingen voor belanghebbende beschikbaar zijn.*
2. *Het college merkt het niet tijdig melden van giften en kostenbesparende bijdragen niet aan als schending van de inlichtingenplicht, voor zover de som hiervan binnen een kalenderjaar €1.200 niet te boven gaat.*

Toevoegen:

In dit artikel worden situaties beschreven waarin opzet of grove schuld wordt aangenomen bij het schenden van de inlichtingenplicht, zoals het verzwijgen van inkomsten uit illegale activiteiten of het niet melden van inkomsten die een aanzienlijk effect hebben op de bijstandsberekening. Dit biedt duidelijkheid over wat onder opzet valt, maar het college blijft maatwerk toepassen en kijkt naar de specifieke omstandigheden van iedere situatie.

Als Burgeradviesraad vinden we dat er weinig aandacht is voor begrijpelijkheid. Niet iedereen snapt de regels en weet wat gemeld moet worden.
We missen een aantal bepalingen zoals:
-Het college beoordeelt of belanghebbende redelijkerwijs kan begrijpen dat melding nodig is
-Het college kan afwijken indien strikte toepassing leidt tot onredelijke gevolgen.
-Het college houdt rekening met persoonlijke omstandigheden, waaronder gezondheid en doen vermogen, wanneer mag je afwijken.

Artikel 3. Hoogte van de boete
De hoogte van de boete wordt bepaald in evenredigheid met de mate waarin de inlichtingenplicht is geschonden. Hierbij wordt in ieder geval betrokken: de ernst van de overtreding, de omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid.

Advies:

De formulering vindt de Burgeradviesraad vrij abstract en juridisch; het zegt niet hoe die afweging wordt gemaakt. De menselijke maat wordt niet expliciet benoemd als leidend principe.

- De nadruk moet meer liggen op individuele afweging per geval
- Ruimte om af te wijken (bijvoorbeeld bij schrijnende situaties)
- Evenredigheid in relatie tot bestaanszekerheid.

Artikel 4. Waarschuwing

1. *Het college ziet af van een boete en volstaat met het geven van een schriftelijke waarschuwing in de gevallen zoals bedoeld in artikel 2aa Boetebesluit en artikel 18a lid 4 Pw.*
2. *Het college kan afzien van een boete en volstaan met het geven van een waarschuwing als het een zelfmelder betreft.*
3. *Een waarschuwing telt niet mee voor recidive.*

Advies

Bij grove- of opzettelijke schending van de inlichten plicht wordt altijd een **boete-onderzoek** uitgevoerd. Dit onderzoek is maatwerk, waarbij de situatie van de belanghebbende, het opzettelijke gedrag en de mogelijkheid om de verplichting na te komen centraal staan. Er wordt ook een evenredigheidstoets uitgevoerd om te beoordelen of de boete in verhouding staat tot het doel.

Artikel 5. Recidive

1. Bij recidive worden de artikelen 18a lid 5 Pw en artikel 2 Boetebesluit in acht genomen.
2. Bij recidive wordt de fictieve draagkracht verlengd met 150%.

Toevoegen:

Het college ziet af van het opleggen van een bestuurlijke boete bij dringende redenen. Er wordt altijd getoetst aan het evenredigheidsbeginsel als er een beroep op dringende redenen wordt gedaan. (Evenredigheid aan: geschiktheid+noodzakelijkheid+evenredigheid).